
НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА НАУЧНОТО ЖУРИ**

СТАНОВИЩЕ
от проф. Кирил Костов, д.п.н.

за качествата на дисертационния труд

**„ИЗСЛЕДВАНЕ НА ФИЗИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ И ДЕЕСПОСОБНОСТ НА МОМИЧЕТА,
ЗАНИМАВАЩИ СЕ С ФОЛКЛОРНИ ТАНЦИ В РЕПУБЛИКА ТУРЦИЯ”**

**за придобиване на образователната и научна степен
“ДОКТОР”
от СЕРАЙ СОЙДАШ ЯРАЛЪ**

**I. Актуалност и значимост на разработвания в
дисертационния труд проблем**

Днес, във времето на хиподинамията, обхванала млади и стари поради съвременния двигателно-пасивен и емоционално-стресов начин на живот, всяка двигателна активност би се отразила положително върху процеса за хармонизиране на двигателното и личностно развитие на човека. В тази връзка не е трудно да се защити и аргументира позитивна позиция в защита на актуалността и практико-приложната значимост на едно експериментално изследване, каквото се явява и настоящия дисертационен труд, върху възможността да се оптимизират различните средства, методи и форми за въздействие върху физическото развитие и физическата дееспособност на младите хора. В защитата на такава позиция съм улеснен от идеите и практико-приложните резултати на представения дисертационен труд „*Изследване на физическото развитие и дееспособност на момичета, занимаващи се с фолклорни танци в Република Турция*“.

Самата идея да се свърже този процес с фолклорните танци на един народ, заслужава поощрение. Или както отбелязва и самата авторка „*Въпреки, че има доста изследвания за турските народни танци по отношение на култура и изкуство, няма много проучвания посветени на физическата активност и характеристика на движенията в тях. Поради тази причина се говори само за различни физиологични адаптации, подобрен метаболизъм, кръвообращение, мускулно развитие и дихателен капацитет при редовни занимания с народни танци*“ (стр.29).

Поради тази причина авторката издига една приемлива и според нея заслужаваща специално проучване научна теза, че „...Народните танци, разглеждани като вид двигателна активност, използвана за поддържане и усъвършенстване на психофизическото състояние, осигуряват също така развитието и поддържането на физическата дееспособност при жените на ниво не по-ниско от това, което осигуряват други видове спортна дейност“ (стр.56). В тази връзка обаче, трябва да се отбележи, че така формулираната работна хипотеза се нуждае от конкретизиране и прецизиране, т.е. трябва да се посочи като допускане (предположение, хипотеза), как точно може да се реализира това влияние и въздействие на фолклорните танци върху физическата дееспособност. (виж „Научното изследване във физическото възпитание, спорта и кинезитерапията, 2014, К. Костов). А това в дисертацията не е направено. Независимо от това обаче, ще посоча, че всеки опит да се търсят нови подходи, средства и методи за осигуряване на по-голяма двигателна активност на съвременното поколение, още повече самата тя реализирана на принципа „съчетаване на полезното с приятното“, заслужава одобрение. Това е и отправната точка от която трябва да се оценява и настоящия дисертационен труд, за който още в началото ще отбележа, че е едно полезно изследване, подкрепено с реализирането на сериозен формиращ педагогически експеримент. Внимателният преглед на дисертацията затвърждава категоричното ми становище, че това е един необходим изследователски труд с практико-приложни измерения.

II. Оценка на резултатите и приносите на дисертационния труд

На фона на сравнително добре формулираните обект и предмет на изследването, по-добре биха могли да се определят целта и задачите на изследването, както и да отпаднат някои тестове за оценка, които дават информация за качества не пряко свързани с очакваните въздействия на народните танци („ръчна динамометрия“, ръст, възраст и др.).

Като най-същинска и полезна приемам тази част от дисертационния труд (трета глава) в която са разгледани и анализирани въпросите, свързани със съдържателните аспекти на получените резултати и диагностичните измервания на участниците в изследването, както и проследената динамика в изменението на факторите, определящи нивото на развитие на физическата дееспособност. Направеното в тази посока от докторантката, както и статистически установените от нея разлики в отделните аспекти на физическата дееспособност при групата, занимаващи се с фолклорни танци в сравнение с контролната група, ѝ е позволило да направи категоричните изводи за полезността на изготвената програма за подобряване на физическата дееспособност на занимаващите се на базата на заниманията с народни танци. Към тази част на дисертацията могат да се направят и някои препоръки, отнасящи се до по-задълбочено и каузално (причинно-следствено) анализиране на събрания фактологически материал, както и използването на корелационния анализ, на базата на който да се проследят зависимостите между заниманията с фолклорни танци и тяхното въздействие върху физическата дееспособност.

IV. Заключение

Дисертационният труд на редовен докторант ЯРАЛЪ е написан старателно, със стремеж да се обхване възможно по-пълно изследвания проблем. За целта е събрана достатъчно първична теоретична и емпирична информация от проведен формиращ експеримент. Независимо, че получените резултати са интерпретирани недостатъчно задълбочено и изводите от изследването са прекалено общи, можем да посочим, че направеното от докторантката като идея и реализация е достатъчно за да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури **ДА ПРИСЪДЯТ** на СЕРАЙ СОЙДАШ ЯРАЛЪ образователната и научна степен “ДОКТОР” в научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ), професионално направление 7.6. „Спорт“.

Дата: 24.07. 2016.

Член на журито:.....

(проф. д-р Кирил Костов, дпн)